

Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu v Praze

Katedra sportů v přírodě

Vedoucí práce: Mgr. Michal Frainšic

Oponent: PhDr. Ivana Turčová, Ph.D.

Hodnocení diplomové práce

Jméno diplomanta: Bc. Michaela Štěpánková

Název práce: Význam přírody jako vzdělávacího prostředí ve srovnání českých lesních mateřských škol s lesními mateřskými školami v zahraničí z pohledu pedagogů

Předložená diplomová práce je částečně rešeršního charakteru a částečně empirického charakteru, je zpracována na 72 stranách textu, přílohy čítají 29 stran a seznam bibliografických citací obsahuje 66 citovaných zdrojů včetně elektronických.

Zvolené téma je zajisté zajímavé a originální, protože lesní mateřské školky jsou poměrně novým fenoménem v České republice a literatury k této problematice je v českém jazyce poskromnu.

Název diplomové práce koresponduje s jejím obsahem. Teoretický rámec práce, přehled literatury a dosavadních výsledků je poměrně rozsáhlý a dostačující pro zvolený typ práce. Rešerše literatury zahrnuje jak práce české tak zahraniční. Oproti teoretické části je praktická část výrazně slabší. Hlavní problém vidím ve zpracování dotazníku pro LMŠ, který mohl být mnohem více promyšlený. Některé otázky by si zasloužily lepší formulace. Dále postrádám smysl anketního šetření týkající se vnímání přírody ve společnosti v této diplomové práci. Konkrétní připomínky uvádím dále v textu.

Diplomová práce má všechny části, které má mít, a jednotlivé části práce na sebe navazují. Vzhledem k deklarovaným záměrům (hypotézám, cílům, úkolům) je práce úplná.

Konkrétní připomínky k jednotlivým částem:

Abstrakt:

Ve výsledcích nejsou uvedeny výsledky, ale co bylo provedeno. Navíc první věta je napsaná v minulém čase, druhá věta v přítomném a třetí v budoucím.

Klíčových slov je zbytečně moc.

V anglickém abstraktu je hodně chyb.

Obsah:

3.3.6.2 Historie lesních mateřských škol v zahraničí

5.2.3 Anketové šetření významu/vnímání? přírody ve společnosti – nesrozumitelný nadpis

Úvod:

V úvodu si autorka dává velmi odvážný životní cíl: „Do budoucna bych si přála změnit dnešní školství.“ Držím palce, aby se jí podařil alespoň zlomek z tohoto cíle. Každopádně je z práce cítit, že autorka je velmi nadšená projektem LMŠ, což je samozřejmě skvělé ale pro samotnou diplomovou práci to může být i na škodu, protože nemá odstup a kritický pohled. Vyznívá to, že LMŠ jsou to nejlepší pro předškolní děti a ostatní MŠ jsou špatné, což asi není pravda.

Kapitola 2

Chybí mi zde vymezení pojmů lesní pedagogika, lesní pedagog, lesní mateřská školka.

Kapitola 3

Str. 9 - Od 1. 1. 2012 MŠ zajišťuje vzdělávání již od 2 let.

- ..., kteří mají poslední rok před nástupem na základní školu povinný.
- Pedagogika předškolního vzdělávání se více zabývá vzdělávacími procesy realizovanými v institucích, ...

Str. 29 - Co vše se odehrávalo na Libeňském ostrově (ne mostě!)? Eduard Štorch je významnou osobností a zmínka o něm a jeho působení mohla být podrobnější.

Str. 39 - Nejčastější bezpečnostní pravidla – vytrženo z kontextu.

- To, že děti v LMŠ jsou venku každý den a za každého počasí, nepovažuji za hlavní rozdíl mezi LMŠ a běžnou státní MŠ. Děti ve státních MŠ jsou také každý den venku a to minimálně 2 hodiny dopoledne a 2 hodiny odpoledne.

Str. 40 - „děti z LMŠ, ..., se cítí ve větší duševní pohodě než jejich vrstevníci z běžných MŠ.“ Jak to víte?

Str. 41 - Z mého pohledu je termín „lesní pedagogika“ velmi problematický, podobně jako „zážitková pedagogika“. Jaký je vztah lesní pedagogiky k zážitkové pedagogice, v čem se liší. Jaké je postavení lesní pedagogiky v pedagogice jako vědě o výchově a vzdělávání?

Kapitola 4

Nemluvila bych o hypotézách, jsou to spíše předpoklady. První dva předpoklady jsou špatně formulované. Co to znamená: lidé „nemají velké“ povědomí...? nebo „stejný názor“ na přírodu... Předpoklady/hypotézy musí být jasně formulované, aby se daly potvrdit či vyvrátit.

Kapitola 5

Dotazníky mohly být lépe zpracovány a promyšleny. Některé otázky vnucují odpovědi učitelům už předem. Např. otázka, zda jsou LMŠ lepší a proč než běžné MŠ, už jim nepřímo říká, že LMŠ jsou lepší. Je to pravda? Nesouhlasím! Kde máte podloženo, že LMŠ jsou lepší než klasické státní MŠ? Podobných otázek je tam více, např. otázka číslo 20. Dále nerozumím moc otázce číslo 7 a 29. Je patrné, že autorka je nadšená pro LMŠ a snaží se to nadšení přenést i na ostatní. Nelze však tvrdit bez podkladů, že vzdělávání v LMŠ je lepší než v ostatních MŠ.

Dále je problematická návratnost dotazníků u způsobu, jakým byly distribuovány. Domnívám se, kdyby se šetření soustředilo jen na české LMŠ a autorka je osobně obešla a provedla s učiteli rozhovory, získala by daleko užitečnější data než z dotazníků, které vytvořila. Zajímavé by byly například informace týkající se organizace, náplně, obsahu dne v LMŠ, používané metody, apod. Tomu, že dotazníky nebyly dostatečně promyšlené, odpovídá i fakt, že výsledková část není až tolik rozsáhlá v porovnání s délkou dotazníků.

Kapitola 6

Dotazníkové šetření: vzhledem k nízké návratnosti dotazníků a malému počtu respondentů (pouze 11 zahraničních a 5 českých) není vhodné vyjadřovat výsledky v procentech. V tomto případě je vhodnější četnost. Nikde není uvedeno, že výsledky šetření se týkají pouze dotázaných LMŠ (pedagogů), a nelze je zobecnit na celou populaci (na všechny LMŠ). To že několik respondentů tvrdí, že děti jsou šťastnější, než děti z běžné MŠ neznamená, že toto tvrzení je všeobecně platné. Jak na to přišli? Mají srovnání s běžnou MŠ?

Anketní šetření, jak už bylo řečeno, postrádá smysl v této DP. Navíc byli dotazováni převážně rodinní příslušníci a kamarádi, kteří (jak tvrdí autorka na str. 52) mají všichni rádi

přírodu, pak se dá snadno odhadnout, jak budou na položené otázky odpovídat. Proč je šetření jednou anketní a jednou anketové?

Proč není ve výsledcích popsáno pozorování ze dvou mateřských školek, které autorka navštívila? To by bylo pro práci velmi přínosné.

Jak již bylo řečeno, kdyby se šetření soustředilo pouze na české mateřské školy (stačil by jejich výběr) a bylo provedeno mnohem podrobněji, bohatě by to stačilo. Vhodnější než dotazníky by v tomto případě byly rozhovory s pedagogy LMŠ a vlastní pozorování v těchto školkách. Autorka by určitě získala mnohem zajímavější informace.

Diskuze a závěry

Velmi slabé kapitoly. Výsledky nejsou diskutovány s žádnou literaturou. Diskuze je dost povrchní a stručná.

Závěr, že LMŠ v ČR a v zahraničí fungují velmi dobře, je dost slabý. Jak ale fungují? V čem jsou specifické, jak se liší od ostatních MŠ?

Co je to „hypotézní otázka“?

Formální vady práce

Překlepy a hrubé chyby: str. 12, 13, 16, 18, 22, 23, 52, 60, 64, 67.

Nedostatky v citování literatury: Některé citace nejsou uvedeny v seznamu bibliografických citací, např. Smolíková (2004), Rýdl (2002), Fajkusová (2012), Bačovská (2011), Wilke (1993) a citace na straně 49 a 50.

Celkové zhodnocení

Z mého pohledu práce nepřinesla skoro nic nového, což je škoda, protože téma je to velmi zajímavé a originální. Aby mohla být práce uznána jako diplomová, je nutné dopracovat praktickou část, diskuzi a závěr, opravit formální vady práce, jako jsou pravopisné chyby, překlepy, nedostatky v citování literatury a abstrakt.

Práci nedoporučuji k obhajobě.

V Praze, dne 9. 9. 2014

Ivana Turčová